Z Warszawy R. 1792.
Dnia 13. Października.

Nro 71.

KORRESPONDENT—WARSZAWSKI

Donoszący Wiadomości Kraiowe y Zagraniczne

W Sobotę o godzinie 10. zrana.

WIADOMOSCI KRAIOWE.

Z Warszawy dnia 13. Październ: Doszła tu wiadomość, że JW. Potocki Marszałek Konfederacyi Koron: do Siedlcow Dóbr JW. Ogińskiey Het: W. Lit. z Brześcia Lit: wyiechał.

JO. Xiże Poniatowski Prymas tamże z Warszawy przed kilką dniami przedsięwziął podroż.

Poseł przeszły Francuzki więcey Roku tu rezyduiący P. *Décorsches de St Croix* na powrót do Francyi odiechał.

JP. Skulski przeszły przez lat kilkanaście Pisarz Ziemski i Grodzki Warszawski, Kawaler Orderu S. Stanisława w dobrach swoich życie zakończył.

Jmć Pan Deboli, Minister dotąd w Peterzburgu, wyjachał ztamtąd, i iuż się znayduie we Gdańsku.

Rekwizycya od Konfederacyi Ziemi Warszawskiey do zeszłych Kom: Cyw: Woyskowych teyże Ziemi względem komportacyi regestrow ofiar, rożnych percept, i expens.

Konfederacya Ziemi Warszawskiey stosuiąc się do Rezolucyi N. Konfed: Gener: O. N. dnia 22. Mca Wrześ: Roku teraźnieyszego 1792. w Brześciu nastąpioney, obowiązuie, aby WW. Stanisława Bystrzyckiego Woyskiego wyższego Ziemi Warsz: Xawerego Wągrodzkiego, Stanisława Detyllego Szamb. J. K. Mci i Franciszka Nakwaskiego Podkomorzyca Wyszogrodzkiego bywszych Kommissarzy Cyw. Woysk. Ziemi Warszawskiey, ostatni komplet w teyże Kommissyi przed ustaniem swey czynnosci składaiących, aby Regestra pinięd zy na Magazyny, Rekrutów, z Dóbr pogranicznych, ofiar dobrowolnych obywatelskich, bądź w pieniądzach, bądź w ruchomościach złożonych, zsypki, czyli w istocie oddaney, czyli w pieniądze przemienioney, albo też w remanencie pozostałey, groszowego, szelężnego, grzywien, zabranych przy aresztantach pieniędzy, zgoła ze wszelkich źrzodeł, do kassy rzeczoney Kommissyi Cywilno-Woyskowey Ziemi Warszawskiey weszłych, iako też expens, oraz sposobem rapportu w Księgach zapisuiących się Woluntaryuszów, w porządku obrachunku uczynienia, tabelli generalney ułożenia i JW. i JO. Xciu Marszałkom Konfederacyi generalney O. N. przesłania, odtąd za tygodni dwa, przed Konfederacyą ninieyszą Ziemi Warszawskiey złożyli. Co aby do wiadomości wyżey wyrażonych osób doszło, onymże ninieyszey Rezolucyi przesłanie Ur. Sekretarzowi Konfederacyi swoiey dysponuie. Dan w Warszawie dnia 2. Octobr: Roku 1792.

Zalecenie od Konfederacyi Ziemi Warſzawſkiey, do Magiſtratow Miaſt wolnych w teyże Ziemi będących, względem zdania rachunkow i donieſienia o ſtanie kaſs mieyſkich.

Konfederacya Ziemi Warſzawſkiey ſtoſuiąc ſię do Rezolucyi N. Konfed: Gen: O. N. dnia 22. Mca Wrześ: Roku teraźnieyſzego 1792. w Brześciu naſtąpioney, nakazuie Magiſtratom Miaſt wolnych Rzpltey w Ziemi Warſzawſkiey znayduiących ſię, iako to: Warſzawy, Błonia, Piaſeczna i Staniſławowa, aby rachunki z wſzelkich dochodów i wychodow, tudzież ofiar dobrowolnych mieyſkich zacząwſzy od oſtatniego kwitu zeſzłego Departamentu Policyi w Radzie Nieuſtaiącey, odtąd za tygodni dwa przed Konfederacyą ninieyſzą Ziemi Warſzawſkiey w porządku uczynienia obrachunku pod przyſięgą złożyły. O ſtanie kaſs mieyſkich w iakim były, ſą, lub na co obrocone, dla uwiadomienia Nayiaś: Konf: Gener: O. N. informowały. Co aby do wiadomości tychże Magiſtratów doſzło, ninieyſzey Rezolucyi do Miaſt wyżey wyrażonych rozeſłanie Ur. Sekretarzowi Kancellaryi ſwoiey zaleca. Dan w Warſzawie D. 2. Octobr: R. 1792.

O Paszportach na wywożenie ſkur surowych.

Działo ſię w Warszawie w Pałacu Rzpltey Kraſińſkich zwanym na Kommissyi Rzpltey Skarbu Kor: w interessach Ekonomicznych Dnia 5. Mieſiąca Paźdz: R. P. 1792.

KOMMISSYA RZECZYPOSPOLITEY SKARBU KORONNEGO.

Przeſtrzegaiąc wykonania prawa zakazuiącego wywozu skór surowych kraiowych za granicę, i ſtoſownie do tegoż Prawa wydanych swoich Uniwersałow, aby pod pretextem przechodu skór ſurowych przez Kray na tranzyto skory kraiowe prawem do wywozu zakazane wyprowadzane nie były, ſtanowi: iż chcący skury takowe zagraniczne na tranzyt przez Kray Polſki prowadzić, proſto do Kommissyi przez memoryał o zyſkanie Paszportu tranzytowego udać ſię ma, z wyrażeniem wiele Skór, iakiego gatunku, na którą komorę co do wchodu do Kraiu, i przez którą co do wychodu z kraiu prowadzić pragnie, niemniey nadeſłane mieć chce przy tymże memoryale zaświadczenie kupna z tego mieysca, z którego kupione skory ſurowe zoſtaną, i bez takowego Paszportu od Kommissyi, Skory ſurowe na tranzyt aby expedyowane nie były, Kommissya Officyaliſtom po komorach nakazuie. Dyſpozycyą ninieyszą do komor pogranicznych iak nayprędzey przeſłać Jchmość Panom Superintendentom zaleca, i do Gazet dla wiadomości publiczney podać ią Kancellaryi ſwoiey dysponuie.

Z Protokułu Ekonomicznego Kommissyi Rzpltey Skarbu Koronnego wypisano i wydano.

A. Mikorski Podſ: Orłowſki (L. S.)
Regent Kom: Rzpltey Skar: Kor:

Czytałem, Sokulski.

Przyſłany do Kantoru Korrespondencyi Warszawſkiey liſt z przyłączoną do niego uwagą, iak odebraliśmy, co do słowa wypisany; udzielamy Publiczności.

Liſt od JW. JP Mazowieckiego Sędziego Ziem: Zawſkrzyńſkiego i Poſła zeszłego Seymu z Wwdztwa Płockiego, do JW. JX. Sadkowſkiego Biſkupa Perejaſławſkiego i Boryspol: Koadjutora Metropolii Kijow: Archimandryty Słuckiego, dnia 12. Września Roku 1792. pisany.

Lubo nie mogłem mieć tyle ſposobności dla mnie ſzczęśliwey poznania przezacney JW. WMPana Dobrodzieia Osoby, przecież przez to ſprawiedliwe czucie, które z powodow przeświadczaiących o niewinności Pańſkiey w ſercu moim miałem, i twierdziłem zawſze, że Wasza Paſterſka Mość tak iak niegdyś Jozef Patryarcha, prawicą Naywyżſzego z niepomyślney wyprowadzony zoſtaniesz toni. Co gdy ſię ſkutkiem ziściło, mam sobie za honor powinszować Waszey Paſterſkiey Mości, tak ſzczęśliwey pory, i życzyć, abyś na naywyżſzym preeminencyi Paſterſkiey ſtanął ſtopniu, i żył w iak naywiękſzych pomyślnościach, czerſtwo i ſzczęśliwie w iak naydłuższe lata. Zoſtaię z powinnym ſzacunkiem JW. WMPana Dobrodzieia nayniższym ſługą.

Niech tedy dopiero każdy uważy, że w przeszłym Seymie byli Obywatele prawdziwi Patryoci, i znana była JXiędza Biſkupa Sadkowſkiego niewinność; tylko że przeciwko ſilney krzywdzącey go intrydze, nikt oprzeć ſię nie zdołał.

Z A G R A N I C Z N E.

Lubośmy iuż donieśli o odmianie nazwiſka Xcia d'Orléans, *iednak dla dokładności, liſt naſtępuiący z Paryża kładniemy.*

Z Paryża d. 20. Wrześ: Gdyby można wpośrzod ſtraſznych przypadków śmiać ſię, naſtępuiący kaprys byłby ſluſznym do tego powodem. Przeſzły Xże *d'Orléans*, który ieſt z familii Królewſkiey *de Bourbon*, ſprzykrzywſzy ſobie w mianowaniu ſię od ſamego urodzenia iednakowym, a niewiedząc iakby ſię ładniey, niż dotąd nazwać, ſzukał ukontentowania w modney odmianie i znalazł ſzczęśliwie. Udał ſię do wielkiey Rady *de la Commune* o tę łaſkę, aby mu nadała imie. Wypadła Rezolucya, czyli Dekret naſtępuiący:

Na żądanie Ludwika Filipa Xięcia niegdyś *d'Orléans*

Rada Generalna ftanowi. *1mo.* Ludwik Jozef Filip i jego potomftwo będą mieli odtąd za nazwifko familii *Egalité*, czyli Rownośc. *2do.* Ogrod nazywany dotąd *Palais Royal*, czyli Pałac Krolewfki, ma fię mianować *Ogrod Rewolucyi.* *3tio.* Ludwik Jozef Filip *Egalité* może na fundamencie tego poftanowienia czy to w Xięgach oblaty, czy to w podpifach iakichkolwiek aktow używać takowego nazwifka *Egalité*, i to pozwolenie dla wieczney pamiątki zapifać. *4to.* Takowe poftanowienie będzie wydrukowane i poprzybijane. Dnia 16. Wrześ: 1792. (*Podpifano &c.*)

Z Frankfurtu d. 10. Wrześ: Codzień potwierdza fię bardziey, że woyfka Roffyifkie do Renu dążą.

Dodaią, że Efkadra tegoż Narodu maiąca 8. tyfięcy ludzi rozwinęła żagle na morzu czarnym i przebywfzy Archipelag naypierwéy ma doświadczyć, azali fię nieuda Korfykę opanować, a potym ku Marfylii przylądkow bieg nakierować. Ofobliwfzy to zamiar, iednak nie ieft dla Roffyi niepodobny.

Wypis liftu z Paryża dnia 21. Wrześ: Stanu teraźnieyfzego Paryża ani podobieńftwa nie ma, do tego Miafta, iakie było przedtym. Niemal puftynia teraz zrobiła fię wielka i okropna. Jedni pouciekali, drudzy prawie cienia fwego fię boją, tak wfzędy pełno pogrożek i śmierci. Mało kto zważa na rabunki, o zachowaniu życia każdy myśli. Rzemieślnicze warftaty albo proźnuią, albo fą porozrzucane i w części tylko pozoftałe, naypotrzebnieyfzym nawet niedoftarczaią roboty. Kupcy lubiący fpokoyność, gdzie ktory mógł, towary zwłafzcza kofztowne ukryli, gdy co moment rożne wieści, że rabunek, fpuftofzenie i rzeź naftąpi. Obywatele maiętnieysi boią fię ładnie ufłroić, aby niepoczytani byli od podłych gałganow z pikami lataiących za wielkich Magnatow. Niewiafty zacne kryią fię iedne w domach tragicznemi przeftrafzone przypadki, drugie trwożąc fię, aby lada moment znowu niewpadły na iakie okropne zawieruchy, wzdychaią do ponurych nawet puftyń, byleby od drapieżnych krwią pafących fię zwierząt wolnych. Niewidać ieżdżących na fpacer. Kompanie fmutne, i między naypoufalfzemi wylęknione. Rzadko nawet karety przeieżdżaiące flyfzeć. Za fzczęśliwego ma fię, kto może teraz wymknąć fię z Paryża, albo miłą z fobą wyprowadzić ofobę. Zgoła to pięknych niegdyś fztuk fiedlifko do dzikiego ftało fię podobne dziś oftępu, ktorego drzewa za zbliżeniem fię zimowey pory z liścia odarte, fmutną okazuią nagość i fpuftofzenie.

Z Wiednia d. 10. Września. Zaczynaią znowu mowić o zamianie Bawaryi za część Niderlandu. Lecz wielkie trudności w tey mierze wydarzyć fię mogą, zwłafzcza poki fię nie zakończy teraźnieyfza Woyna.

Z Lifieux d. 13. Września. W kupy lud zgromadzony obrał tu sobie dowodzcow łupieftwa. Wpada bez braku na zamki i dobra maiętnych, rabuie i poli. Duchownych gdzie tylko fchwyta, zabiia nie czyniąc badania, czy są przyfięgli, czy nie.

Z Frankfortu d 18. Wrześ: Czynią przygotowania w Czechach na przyięcie woyfka Roffyifkiego 25. tys: ktore ma tamtędy przechodzić. Twierdzą, że przeciwko Strażburgowi ten marfz obrocony będzie.

Z Paryża d. 21. Września. Kommiffarze w Temple do ftrzeżenia Więźniow nazna czeni oświadczyli fię, że są w nieufności, czy potrafią załtawy fobie powierzoney dopilnować. Dodano więc im dwuch z kawaleryi, aby zawsze w gotowości byli. fkoroby dokąd ich posłać chciano.

Nad kominem w pokoiu dla Krola wyznaczonym te fą wyryte flowa: *La liberté, l'egalité, la propriété, & la fureté.* Wolność, rowność, własność, i bespieczeńftwo. Stoł Krola i Familii, oraz osob do ufług przydanych, ogułem wfzyftkich 14. od traktyera ieft doftarczany. Każda na dzień osoba kosztuie 4. Liwry.

Rada Municypalna wyznaczyła 6. Kommiffarzow dla ftrzeżenia tego nieprzyiaciela w więzieniu zoftaiącego Narodu Francuzkiego, a to tym czasem, iako mowi P. Manuel, poki fię nie ofwobodzi Francya od tego ciężaru. Mowią, że fą negocyacye, aby Krola uwolnić. Dodaią, że naywięcey do tego P. Pethion wpływa.

Bardzo wiele Dam Paryzkich nie chce grać teraz w karty, z przyczyny, że fię tam Krolowie znayduią. Niektorzy nad tym łamią głowę, iakby dogodzić ich tęfknocie przez dowcipny iaki przemyfł, aby przykre natręctwo tych nieznośnych obiektow zaftąpione było.

Z Fryburga d. 14. Wrześ: Generał *Mirabeau* dnia dzifieyszego apoplexyą rażony umarł.

Z Smirny d. 8. Września. Bardzo wielki nieurodzay na zboże tego Roku w tych ftronach. W Egipcie też, zkąd ratunku mogliśmy fię fpodziewać, głod prawdziwy.

Z Hagi d. 25. Września. Lifty z Lotaryngii donoszą, że Xiąże Brunświcki spiefznym do Paryża marszem dąży. Dzdzyfte iednak ulewy opoźniaią ten pospiech.

Hr: Sztachelberg Syn Posła Rossyiskiego w Szwecyi, do woyska Xcia Brunświckiego udał się za Woluntaryusza.

Z Wiednia d. 16. Wrześ: P. Haugwitz dotąd u tuteyszego dworu minister pełnomocny Króla Pruskiego otrzymał dnia 8. tego miesiąca rozkaz iachać do Luxemburga, gdzie Kongres iest spodziewany, na który od Cesarza Hr. Spielmann iest wyznaczony.

Nie mała liczba Polakow do tuteyszego przybywa Miasta. D. 12. t. m. Marszałek Małachowski przeszłego seymu tu stanął. Po krótkim zabawieniu do Włoch wyiedzie.

Z Trewiru d. 18. Wrześ: Podobieństwo było, że Król Pruski do samego końca teraźnieyszey Kampanii we Francyi nie zabawi, lecz do Berlina powróci, dokąd Minister stanu Hr. *de Schulembourg* Monarchę miał uprzedzić, dziś dochodzą wiadomości, że ten układ iest zmieniony, gdy Paryż został w tak odmiennym stanie, i że tam nic nieoszczędzono, co służyć mogło do naywiększego godnych osób nieszczęścia. Król Pruski osobiście chce być przytomny wszelkim usiłowaniom, które ma iego woysko użyć dla oswobodzenia od mnostwa tyranow Ludwika XVI. i Miasta Paryża.

Z Verdun d. 20. Wrześ: Woysko Króla Pruskiego podług listow dzisieyszych o mil 20. ztąd iuż się ku Paryżowi pomknęło.

P. Luckner znayduie się w Paryżu. Twierdzą, że z Panem Servan ma się naradzać, i układać dalszy plan operacyi woiennych.

Z Paryża d. 23. Września. Jak tylko Konwencya Narodowa pierwszego dnia sessyi swoiey to iest 20. tego mies: zniosła Królów na zawsze we Francyi, niezmierną cały Paryż napełniony był radością i wołaniem: *Nie ma we Francyi Króla!* a drudzy: *i nie będzie nigdy!*

Konwencya Narodowa wydała rozkaz, aby nowy stępel do assygnatow i pieniędzy był zrobiony. Zamiast Królewskiego wyobrażenia, znak wolności wyryty będzie.

Dawniey gdy Zgromadzenie Narodowe suspendowało Króla, wyznaczona była pensya dla samego i familii do 20. dnia Września iako epochi, w którey insza władza w Narodzie powstać i ta skassowawszy Królów nowy fundament Rzeczypospolitey utworzyć, i wszystkie rozporządzenia odmienne poczynić miała. Stało się. Pod prezydencyą Pana *Pethion*, i w asystencyi 6. Sekretarzow nowy Rząd powstał na ruinach więcey 1,000. lat trwaiącey Monarchiczney władzy. Teraźnieysza więc Konwencya Narodowa postanowiła, aby Ludwik i iego familia tak iak inni niewolnicy też samą równą odbieraiąc pensyą na osobę, żywieni byli, oraz aby Dekret naywyższey teraźnieyszey władzy o zniesieniu Królow na zawsze we Francyi oznaymiony był Ludwikowi. Natychmiast wyznaczono trzech Kommissarzow, aby w assystencyi Gwardyi Narodowey z rozwinioną chorągwią szli do więzienia *du Temple.* Udali się, donieśli, i prosząc aby Ludwik na to nic nieodpowiedział, odeszli.

Na teyże sessyi oznaymiono, że dnia wczorayszego Sekcya *Thuilleries* maiąc na czele swego Prezydenta, wyszła z domu, gdzie miewa swoie sessye, i z pochodniami ulice obchodziła, wołaiąc, że Królewska we Francyi władza zniszczona, a na iey mieyscu Rzeczpospolita wolna powstanie.

Pod czas teyże sessyi sławny Prusak *Anacharsis Cloots*, iako ieden z Członkow Konwencyi Narodowey żądał, aby ta pierwsza pamiątka uwolnienia się z pod rządu Krolow oznaymiona była Amerykanom, i wszystkim wolnym na całym okręgu ziemi Obywatelom.

Pan *Dessault* doprasza się, aby na placu zwycięstwa pamiątka ze spiżu postawiona była. Z początku iednomyślnie zgodzono się, ale wkrótce Dekret stanął. aby wszystek co tylko iest w Narodzie spiż na armaty obrocić.

Z Paryża d. 25. Wrześ: Doszła tu wiadomość, że Generał *Kellerman*, i Generał *Bournonville* woysko swoie złączyli z Generałem *Dumourier*. A tak 70,000. ogułem znaydowało się. Pan *Servan* minister woienny donosi Konwencyi Narodowey, że żwawa była bitwa przez 8. godzin z Prusakami, ktorzy znaczną odniozszy stratę, reyterować się musieli. Teraz marsz Krola Pruskiego ku *Reims* zda się zmierzać. *Dumourier* pisał, że przeciwko zbliżaiącemu się nieprzyiacielowi pomaszeruie. Procz 3. woysk złączonych, ieszcze 60,000. woyska Francuzkiego przy *Chalons* znaydować się będzie. Wkrotce wielka spodziewana bytwa.

Z Luxemburga d. 19. Wrze: P. *de la Fayette* przed wyiazdem tu, gdy był w Trewirze, pod wartą w iednym pokoiu bardzo nikczemnie umeblowanym, gdzie stołka innego nie miał, tylko drewniany, bardzo zasmucony na taką swoią nie wygodę, skarżył się przed Officerem Pruskim, *że bardzo się źle ze mną dzieie.* Officer tyłem się doń obracaiąc, rzecze: *Gorzey z twoim Krolem.*

Ponieważ nienawiść nigdy naywyższego szczęścia nieprzebacza skutkom, sławny Jozef Filip *Egalité*, Jmć Pan Równość doświadcza tey, sta-

nąwſzy u mety pełnych filozofii zamiarów ſwoich. Sekcya Paryzka nazwana *de l'Oratoire* na ſeſſyi dnia 17. Wrześ: bardzo narzekała przeciwko przywłaſzczonemu imieniowi od Pana niegdyś *d'Orléans*. *Równość*, mówił ieden Mówca, *ieſt to dobro ſpólne wſzyſtkich ludzi, za cóż ſobie tak śliczne imie ten ieden ma przywłaſzczać, z którym nic ſpólnego inni mieć niechcą?* Zaboie przykładem Paryzkich Ceklarzow po całey Francyi w niezmiernych rozſzerzyły ſię zapędach. A nayWięcey ſmutnych nowin dochodzi z miaſt potokami krwią zlanych: *Lugdunu*, *Meaux*, *Liſieux*, *Caen*, *Niort*, *Rheims*, *Charleville*, *Pamiers*, *Mirepoix*, *Orleans*. Przy *Rennes* do bitwy między poſpolſtwem chcącym wyciąć Duchownych i obrońcami tych przyſzło. W tey utarczce do 500. z obu ſtron zginęło. (*Ciekawe dyplomatyczne pismo o Francyi do Czwartku.*)

DONIESIENIA.

Pod-Pułkownik Ros: *Essen* Batalionu Strzelcow nazwanego *Esslawſki* potrzebuie do Kapelii Człeka do dętych inſtrumentów, nadewszyſtko, gdyby umiał na trąbie grać dobrze. Gdy takowy ſłużyć zechce, ma ſię udać do Wolczyna, wydatek na podroż wrócony będzie, i pensya ſtosowna do zdatności i do ugody mianey bydź w kontrakcie opiſaney niezawodnie dochodzić będzie.

JP. Pod-Pułkownik *Rothemburg* w bilecie do Kantoru Korreſpon: piſanym nie tylko sobie 200;000. Złł: nie przypisuie na Batalion lekki wydanych, iak donieſiono, ale ieszcze Skarbowych pieniędzy co będzie pozoſtałych należało, te po uczynionym rachunku nie ubliży Rzpltey wrócić.

Dogadzaiąc żądaniu, kładnę tu naſtępuiący artykuł do Korrespondenta Warszawſkiego przyſłany.

Gdzie Bóg ma chwałę, tam rząd Kraiowy ſławę, i Obywatel cnotliwy wygodę. W pewnym pałacu zegar wielki ukradziono. Dozorca tego domu żalem ſzkody Pańſkiey zaięty, wyproſił w ſzpitalu modlitwy niewiniąt za Duſze zmarłych, które iako wiernym ſkuteczne, tak zaraz temuż wygodne zoſtały. Oſtrożny złodziey aż do Raſzyna przez Niewiaſtę wyſłał ten zegar przedać. Zwierzchność tameczna, i dochodzeniem rozumna, i cnotliwa nie taieniem, że odebrany, zegar do Warszawy oznaymiła, a ten właścicielowi powrócony; O czym przeto ſię donosi, że modlitwy dobre i rząd cnotliwy. Dobrze że ſzkody przez Gazety oznaymuią, ale i odzyſkanie tych należy ſię donieść, aby złodzieiom do boiaźni dawało ſię przeſtrzeżenie, że nigdy nie mogą bydź ſzczęśliwemi przy kondycyach wyższych.

W przeszłym Nrze 70. Korreſpondencyi pisaliśmy o Cudzoziemcu maiącym gabinet hiſtoryi Naturalney, o którym przez omyłkę w druku zamiaſt wartości do Zł. 20,000. położono było 200,000.

W niedzielę, to ieſt: dnia 14. 8bra 1792. Roku, i w naſtępuiące dni aż do ſkończenia, zaczynać ſię będzie licytacya na Konie Artylleryczne. Tych co maią chęć kupienia konie, zaprasza ſię na dzień 14. 8bris, i na naſtępuiące dni do Błonia.